

„Nevěřící Tomáš“

Milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce a Krista Ježíše, našeho Pána.

²Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě, Bože!

³Po Bohu žízním, po živém Bohu. Kdy se smím ukázat před Boží tváří?

píseň EZ 628 (Z celého srdce svého)

modlitba

Milosrdný Pane,

dnes je tvůj den, den Páně. Je to dárek pro nás. Dostáváme jej každých sedm dní.

To ty jsi stvořil ten pravidelný běh, a my si tak můžeme stále připomínat to

nejzásadnější pro svůj život – tvé vítězství nad smrtí, nad zmarem a zlem.

Děkujeme za neděli taky jako za šanci, pomáhej nám prosím, ať z ní vytěžíme

co nejvíc. Děkujeme za možnost se scházet a neděli slavit, i když je nás málo a

někdy váháme, jestli to má vůbec ještě cenu. O lepší variantě ale nevíme, tak

prosíme, drž nás při ní, ať dokážeme vzdorovat pocitům nejistoty, malé víry a

mizející naděje, ať dodáváme sílu jeden druhému, ať máme i z malého

společenství radost.

Amen

čtení J 11,7–16

⁷Teprve potom řekl svým učedníkům: „Pojďme opět do Judska!“

⁸Učedníci mu řekli: „Mistře, není to dávno, co tě chtěli Židé kamenovat, a zase tam chceš jít?“

⁹Ježíš odpověděl: „Což nemá den dvanáct hodin? Kdo chodí ve dne, neklopýtne, neboť vidí světlo tohoto světa.“

¹⁰Kdo však chodí v noci, klopýtá, poněvadž v něm není světla.“

¹¹To pověděl a dodal: „Náš přítel Lazar usnul. Ale jdu ho probudit.“

¹²Učedníci mu řekli: „Pane, spí-li, uzdraví se.“

¹³Ježíš mluvil o jeho smrti, ale oni mysleli, že mluví o pouhém spánku.

¹⁴Tehdy jim Ježíš řekl přímo: „Lazar umřel.“

¹⁵A jsem rád, že jsem tam nebyl, kvůli vám, abyste uvěřili. Pojďme k němu!“

¹⁶Tomáš, jinak Didymos, řekl ostatním učedníkům: „Pojďme i my, ať zemřeme spolu s ním!“

píseň EZ 221 (Ačkoli podstatou rovný byl Bohu)

křest – **EZ 352** nebeští kavalerové

kázání J 20,24–29

²⁴Tomáš, jinak Didymos, jeden z dvanácti učedníků, nebyl s nimi, když Ježíš přišel.

²⁵Ostatní učedníci mu řekli: „Viděli jsme Pána.“ Odpověděl jim: „Dokud neuvidím na jeho ruku stopy po hřebech a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím.“

²⁶Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se doprostřed a řekl: „Pokoj vám.“

²⁷Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“

²⁸Tomáš mu odpověděl: „Můj Pán a můj Bůh.“

²⁹Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.“

Sestry a bratři, C. G. Jung řekl, že pravda poplatná smyslům, závislá na zraku, hmatu, sluchu může stačit rozumu, ale nedá smysl lidskému životu. Jakoby Jung mluvil o našem příběhu.

„Nevěřící Tomáš.“ Tenhle pojem prostoupil myslím dost povšechně českou ateistickou veřejnost, stejně jako třeba milosrdný Samaritán. I nevěřící si prostě ten pojem oblíbili, ač zpravidla zrovna ti nemají tuchy, oč jde, a kdyby věděli, nic by jim to většinou stejně neřeklo. Ale s pojmem zacházejí, přivlastnili si jej. Jsme nevěřící Tomášové, potřebujeme důkazy. To je to, na co dnešní společnost slyší, čemu věří. Vědecký přístup. Já bych tomu vašemu bohu třeba i věřil, ale kdyby mi ho někdo dokázal! A učedník Tomáš jako kdyby k tomu té nevěřící většině trochu nahrával. Tahle většina ovšem už neví, jak příběh skončí, do čeho vyústí. A i kdyby něco náhodou tušila, stejně by byla vedle. Nevěřící Tomáš je totiž pojmenování přinejmenším sporné, spíš dokonce zavádějící.

Tomáš zcela jistě není nějaká záporná postava. Vraťme se kousek zpátky. To jsme dnes nečetli, ale o odstavec dřív než je tady ta scéna s Tomášem, se píše, jak to bylo, když se Ježíš po vzkříšení ukázal učedníkům poprvé. Když mezi ně přišel, Tomáš tam nebyl.

Učedníci jsou za zavřenými dveřmi. Není vlastně jasné, proč se sešli. Byl to první den po sobotě, mohlo to být i regulérní křesťanské shromáždění. Ale za zavřenými dveřmi – ty nám říkají, že se báli. Představme si jejich situaci. Určitě museli mluvit o tom, co se zrovna stalo. No bodejť by ne. Ježíš je po smrti, nenávidí nejen velekněží a dalších vůdčích postav i vůči nim je hmatatelná, možná i jim jde o život. Hlouček semknutých a ztracených. Ani tihle Ježíšovi nejbližší přece nechápali, nerozuměli, nebylo jim jasné, jak celá věc skončí; a teď to vypadalo dost neslavně. Žádný král, žádná sláva, žádné vítězství; a logický strach.

Ale zavřenými dveřmi přichází Ježíš. Učedníkům ukázal ruce a bok a oni se zaradovali. Tohle se mi zdá trochu moc stručné – na vyjádření toho, co asi cítili, jak jim asi bylo. Však si to představme! Přichází ten, kdo byl ukřižován a umřel. Vždyť to musel být šok! Ale pak jim to dojde. Nazřou. Protože vidí! Protože vidí a slyší Ježíše, vidí rány na jeho rukách a boku. Jestli věřili vzkazu Marie z Magdaly, která podle Jana viděla první prázdný hrob, tady není úplně jasné, u

synoptiků to vypadá, že spíše ne – tam se praví, buď že nevěřili, nebo pochybovali, u Lukáše se zděsili, že vidí ducha.

A Tomáš tedy s nimi poprvé nebyl. Nevíme proč, ale jedno je jasné – že se neschovával. Čili se nebál? Vypadá to tak; ostatní se schovávali, on ne. Četli jsme o něm v prvním čtení – když šel Ježíš uzdravit, vlastně vzkřísit Lazara, Tomáš řekl: Pojd'me i my, ať zemřeme spolu s ním. Se smrtí počítal.

A teď tedy, osmého dne, přesně za týden v neděli, Ježíš přichází zavřenými dveřmi znovu. Zase jsou učedníci pohromadě, proto nabízím tu variantu, že se jednalo o bohoslužbu, a tentokrát tu Tomáše nalezneme.

Co víme z biblického čtení jistě?

Nevěřil ostatním, že se se zemřelým potkali, že je Ježíš navštívil. On sám neuvěří, ne dokud Ježíše taky nespátří, ale dokud si nesáhne do ran. Alespoň to tak říká. Ale když se tedy tu druhou neděli s Ježíšem střetne, najednou pohled tváří v tvář stačí. Stačí Ježíšovo pobídnutí – tak si sáhni, dotkni se... Stačí to dokonce až tak, že z jeho úst tady zazní to slavné Tomášovo, nejsilnější biblické vyznání: můj Pán a můj Bůh! Nazve Ježíše Bohem! Proto ta neporovnatelnost s českou nevěřící většinou.

Ježíš přišel znovu právě kvůli tomuhle takzvaně nevěřícímu Tomášovi. Ví o jeho pochybách. A nezlobí se na něho! Záleží mu na něm, má ho rád. Záleží mu na tom, aby Tomáš uvěřil – tak, že mu nabízí si sáhnout; osahat si to. Jenomže Tomášovi najednou bohatě stačí, že se s Ježíšem potkal. Že ho vidí. Byl ukřižován, umřel a byl pohřben, a teď je tady s námi. Proč ještě sahat do ran? Jakoby nazřel, že by tím osaháváním spíš něco zkazil... |

Milí přátelé, Tomáš k nám mluví. Je nám blízký a pomáhá nám. Dobře si pamatuji své začátky návštěv kostela a spíš náhodné listování Biblí. A moc dobře si pamatuju, jak mě přesně tehle oddíl nakopl, bylo to jak rána z nebe. Ten text byl psán pro mě.

A tehle můj vjem podepřeli i velcí křesťanští myslitelé – svatý Augustin řekl: „Tomáš pochyboval, abychom my nemuseli.“ A papež Řehoř Veliký (ten žil kolem roku 600) řekl: „Tomášova nevíra nám pomohla k víře více než víra ostatních učedníků.“

Brát si tedy Tomáše do úst jako nevěřícího je omyl, je to scestné.

Jak jsem už mluvila o těch důkazech – příběh jakoby bezděky, ale opravdu jen na první čtení, těm novodobým tendencím hledat „důkazy“ nahrával. „Vědecký“ svět by to rád. Až mi to dokážete. Až mi toho vašeho boha někdo ukáže.

Laboratorně, měřitelně. Jak se ale víra může opírat o důkaz? Jeden moudrý rabín řekl – víra je odvaha žít s nejistotou.

Tomáš není člověk 19. a 20. století, potřebující důkazy. To dotknout se ran tady neznamena fyzikální měření ani laboratoř s mikroskopem. Tomáš není ignorant, proto přece za ostatními přišel; Tomáš je autentický věřící, ovšem nestačí mu poslechnout si, že jiní viděli. Tomáš hledá, a hledající pochybovat musí. Není lhostejný. Dotknout se ran, to je osobní, hmatatelná zkušenost. On se dotkl ran

tím, že Ježíše spatřil. Můj Pán a můj Bůh. Ježíš ho bere vážně, přišel jen kvůli němu. To „sáhni si, Tomáši“ není odsudek! Rozumí mu. Rozumí Tomášovi, rozumí taky nám.

A když Ježíš říká „blahoslavení, kteří neviděli“, o kom mluví? Vždyť učedníci viděli! Můžeme tedy klidně připustit, že to jsme například my, dnešní bratři, dnešní sestry.

Sáhnout si do ran, to znamená mít tu autentickou, hmatatelnou zkušenost. Což je ovšem úplně jiné patro než nějaký důkaz. Ježíš Kristus trpěl za nás, za nás byl ukřižován, nese naši bídu, nese na svém těle naše rány. Rány tohoto světa, a taky rány církve. Co by to bylo za svět, co by to bylo za církev, kdyby neměla rány a odřeniny? A ty rány jsou nezhojeny – to je podstatné. To je ten úhelný kámen. Jak se tedy jeho ran dotknout? Přece tak, že si jsme hmatatelně vědomi ran a bolestí našeho světa. Vždyť to je ono, to je, oč tu běží. Nic se nesmylo, nesmazalo, nezhojilo; jde o to, že tedy tyhle rány, šrámy dokážeme nést spolu s Kristem. Co to je za rány, víme. Jak dlouhý by to byl seznam? Sirotčince, koncentráky, pasťáky nebo zločiny s jejich původci, ať jsou v lochu, nebo na svobodě, děsivé nemoci... Jsme si těch ran těla Kristova opravdu vědomi jako Tomáš? Dotknout se ran. Dotkneme se v pasťáku, ale dotkneme se přece taky v kostele. Mezi svými, v kruhu u večeře Páně, když lámeme chleba, tělo Kristovo. I v tom pasťáku i u večeře Páně jsme u Ježíše – bez distance. Tomáš je didymos – dvojče. Možná to má znamenat právě tu jistou rozpolcenost – věří i pochybuje. Jako my. Taky věříme, a přitom pochybujeme. Za to se myslím nemusíme hanbit.

Dotkněme se ran a vyznejme s Tomášem – můj Pán a můj Bůh. Amen

píseň EZ 727 Kde jsi můj přemilý
ohlášky

píseň Svítá 29 – Sny dojdou dál

přímělná modlitba

Pane náš, bez přímělné modlitby by naše bohoslužby nebyly celé. Patří to k věci a je to tak dobře, není to žádná formalita. My tě prosit potřebujeme. Mohli bychom psát dlouhé seznamy proseb, ty ale stejně víš už napřed, co budeme říkat, víš, co nás trápí. Víš to, a my ti to stejně říkáme, co jiného máme dělat? Prosíme, jako jsme prosili před týdnem a jako budeme prosit příště: Buď blízko, zbavuj nás od zlého. Prosíme za druhé, za nemocné, za všechny strádající, jejichž řady nemají konce. Ty to dobře víš, věříme, že trpíš s námi, vždyť tvoje utrpení ční nad námi k nebesům. Věříme, že nás máš rád, že na nás čekáš u nebeské brány.

Otče náš, jenž jsi v nebesích,
posvěť se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.
Neboť tvé jest království i moc i sláva na věky.
Amen

poslání:

²⁸Buďme vděční za to, že dostáváme neotřesitelné království, a služme proto Bohu tak, jak se jemu líbí, s bázni a úctou.

²⁹Vždyť 'náš Bůh je oheň stravující'. (Žd 12,28–29)

A rozloučíme se **požehnáním:**

¹⁶Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději,

¹⁷necht' povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.
(2Te 2,16–17)

píseň EZ 305 Tobě, Bože, děkujeme